

Растителнозащитни дейности в овощната градина през април

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 14.04.2025 *Брой:* 4/2025

Честите валежи през месец април ще бъдат предпоставка за повишение на инфекциозния фон от редица гъбни болести по овощките - ранно кафяво гниене, струпяване, сачмянка и др. Много от неприятелите по овощните растения - листни въшки, щитоносни въшки и др. имат по 2-3 и повече поколения, а заразяванията от някои болести – струпяване по ябълка и круша, брашнеста мана, сачмянка по костилкови, кафяво гниене и др. в зависимост от валежите се повтарят многократно през вегетационния сезон.

За да се предотврати силното развитие на болести и неприятели, необходимо е да се намалят до възможния минимум популациите от първото поколение на неприятелите и да се ограничат първичните

инфекции от болестите. Това може да се постигне чрез навременна и добре организирана борба през април, когато започва тяхното развитие.

От ефикасността на растителнозащитните дейности през април в най-голяма степен зависи опазването на овощните растения през сезона. За неприятелите – сливова плодова оса и др., които развиват едно поколение годишно и болестите – червени листни петна и др. без вторичен цикъл на развитие растителнозащитните мероприятия през април решават напълно въпроса за опазване на овощните растения от тях.

През април по-подходящи условия за провеждане на растителнозащитни пръскания ще се създават в началото и в края на второто и през втората половина от третото десетдневие.

През първата половина от третото десетдневие се прогнозира повишена вероятност за градушки. Засегнатите от градушка овощки при първа възможност трябва да се третират с медсъдържащи фунгициди за ограничаване на риска от вторични зарази с патогени.

В овощните разсадници

*Брашнеста мана по ябълките (*Podosphaera leucotricha*): прахообразно бяло гъбично покритие върху младите листа и върховете на летораслите*

Отстраняване на растенията с неприхванати пъпки и окуланти, нападнати от брашнеста мана, през периода на разтваряне на пъпките на ябълката.

Ако все още не е направено, се пръскат с някои медсъдържащ препарат – 1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП -150-250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий – 180-300 г/дка ябълковите, крушовите и дюлевите подложки в маточниците и ябълковите и крушовите окуланти в питомниците срещу струпяване, сиви листни петна, кафяви листни петна, огнен пригор и др.

Ябълковата живовлекава листан въшка (Dysaphis plantaginea), която през последните години се намножава масово и е основната листна въшка по ябълките, причинява накъдрени, деформирани листа. През лятото листните въшки напускат ябълковото дърво. Симптомите обаче остават видими за дълго време.

При поява на листогризеци гъсеници, листни въшки, кръвна въшка, крушова бълха, хоботници, ябълков цветопробивач към фунгицидът се прибавя инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/ дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 -0,09%.

При поява на брашнеста мана по ябълковите и прасковените окуланти в питомниците се извършва пръскане с препарат с активна база сяра – Сяра ВГ 600 г/дка, Солфо 80 ВГ – 750 г/дка или един от препаратите - Систан 20 ЕВ – 0,03 %, Луна Експирианс – 50-75 мл/ дка, Флинт Макс 75 ВГ – 0,02 %.

При поява на първи признаци на цилиндроспориоза по листата на вишневите и черешови окуланти в питомниците и черешовите и махалебковите подложки в семенилицето се пръска със Силит 544 СК – 125 мл/дка или Карамат 2,5 ЕВ – 300 мл/дка. При плътност на неприятелите над праг на икономическа вредност (ПИВ) към разтвора се прибавя инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 -0,09% срещу листогризеци насекоми, листни въшки, костилкоплодова листна оса, хоботници.

В овощните насаждения

Изрязват се заразените от брашнеста мана летораста, пропуснати при зимната резитба на ябълковите дървета. Откриват се и пъпките, заразени късно през предната година, които по външен вид почти не се различават от здравите и остават незабелязани при зимната резитба.

Ябълковите дървета, маркирани през предната година, чиито плодове страдат от корковидни петна, се наторяват с боракс (почвено - 2-3 кг/дка или листно - 0,25- 0,5 %) или друг тор, богат на бор.

За борба срещу мъхнат и миризлив бръмбар по време на цъфтеж се залагат сини лепливи феромонови уловки, отрязани под върха сини туби с вода и оцет, разположени на клоните и сини легени с вода и оцет в междуредията. Ако все пак има вероятност да се провали реколтата, може да пръскате привечер с широкоспектърен контактен инсектицид – Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) или др.

Малък бръчков беловинояд

Короядите имат сравнително ограничено разпространение като вредители по овощните дървета и се срещат най-често при стари, изоставени или намиращи се в лошо физиологично състояние насаждения, въпреки че могат да се проявят и като първични вредители дори и в разсадниците.

За борба с короядите стъблата на дебелите клони на овощните растения се третират с контактен широкоспектърен инсектицид с по-дълго последствие – Децис 100 ЕК (7,5 – 12,5 мл/дка), Карате Зеон 5 КС (15 мл/дка), Суми Алфа 5 ЕК (0,02%) или др. Химична борба може да се проведе само срещу излизщите извън стъблата възрастни женски. Извършват се по две третириания срещу всяко поколение. Обикновено второто поколение е по време на беритбата, затова мерките предимно са акцентирани към първо поколение – особено при малкия беловинояд.

Около второто десетдневие на месеца се поставят специфични за всеки вид феромонови уловки, на разстояние 120-160 м една от друга, за определяне началото, масовия летеж и края на летежа на ябълковия, сливовия и източния плодов червей.

Ако цъфтежът на кайсиевите насаждения не е приключил се третира срещу ранно кафяво гниене с един от препаратите - Скор 250 ЕК (0,02-0,03%), Систан 20 ЕВ (0,025-0,03%), Дифкор 250 ЕК (20 мл/дка), Хорус 50 ВГ (45-50 мл/дка).

Първо следцъфтежно пръскане на кайсиите се извършва веднага след прецъфтяване с фунгицид на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) срещу сачмянка, кафяво гниене и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 - 0,09% срещу хоботниците, прасковен клонков молец, листогризеци гъсеници, черна златка.

Второ следцъфтежно пръскане на кайсиите се прави 10-12 дни след първото със същите химични средства срещу същите болести и неприятели.

Трето следцъфтежно пръскане на кайсиевите дървета се прави 10-12 дни след второто с фунгицид на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) срещу сачмянка, кафяво гниене, гномония и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 - 0,09% срещу анарзия и източен плодов червей и други насекоми.

Веднага след прецъфтяване прасковите се пръскат с Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка) или Мерпан 80 ВГ (225 г/дка) срещу сачмянка, кафяво гниене, а при поява на брашнеста мана с един от препаратите - Сяра ВГ (600 г/дка), Солфо 80 ВГ (750 г/дка), Дифкор 250 СК (20 мл/дка) и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 - 0,09% срещу прасковен клонков молец (анарзия), листни въшки, листогризеци гъсеници, костилкоплодова оса.

Второ следцъфтежно пръскане на прасковите се извършва 10-12 дни след първото със същите химични средства, срещу същите болести и неприятели, както и срещу и източния плодов червей. Пръска се и срещу струпяване по праскова. Няма регистрирани препарати, но може да се третира със Силит 544 СК (165 мл/дка). В райони, където прасковените насаждения се повреждат от червен оwoщен акар се прибавя някой от следните препарати - Валмек (60-96 мл/дка), Апачи ЕВ (100 мл/дка), Натуралис (100-150 мл/дка), Данитрон 5 СК (100-200 мл/дка).

Вишнева листна оса

Веднага след прецъфтяването бадемовите насаждения се пръскат с медсъдържащ фунгицид - 1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП -150-250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий – 180-300 г/дка срещу сачмянка, струпяване, церкоспороза, оранжеви листни петна и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 - 0,09% срещу бадемова листна оса, листогризеци гъсеници, вишнева листна оса, костилкоплодова листна оса, листни и щитоносни въшки.

Второ следцъфтежно пръскане на бадемовите насаждения се провежда 10-12 дни след първото със същите химични средства срещу същите болести и неприятели, както и срещу струпяване.

Цъфтежно пръскане на сливовите дървета срещу червени листни петна, кафяво гниене и сачмянка. Срещу червени листни петна няма регистрирани препарати. Срещу сачмянка и кафяво гниене може да използвате Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка) или Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка), а само срещу кафяво гниене Скор 250 ЕК (0,02-0,03%), Систан 20 ЕВ (0,025-0,03%) или Дифкор 250 ЕК (20 мл/дка).

Прави се преглед на 500 цвята (по 50 от 10 сливови дървета), за да се установи степента на повреди от ларвите на сливовите плодови оси. При нападение по-голяма от 5 %, се пръска с инсектицид с активна

база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 -0,09%. При наличие на червени листни петна в разтвора се добавя Дитан М 45 (0,2 %).

Второ следцъфтежно пръскане на сливовите дръвчета се извършва с Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка) или Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) срещу червени листни петна, сачмянка, кафяво гниене и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 -0,09% срещу листни въшки, листогризеци гъсеници, гъсеници на сливов плодов червей.

Трето следцъфтежно пръскане на сливовите насаждения се извършва 8-15 дни след второто с Суми Алфа 5 ЕК (0,02%), Децис 100 ЕК (7,5-12,5 мл/дка) или друг препарат срещу сливов плодов червей.

По време на цъфтеж срещу огнен пригор по овощните семкови дървета се третира с някой от следните препарати – Скаб 80 ВГ (188 г/дка) или друг препарат на база каптан, Луна Кеър (300 г/дка), Регалис Плюс (125 г/дка), Серенада АСО СК (400-800 мл/дка).

Цъфтежно пръскане на ябълковите и крушовите насаждения се прави, когато цъфтежът е продължителен и времето е благоприятно за развитие на струпяването. Силно чувствителните на брашнеста мана ябълкови сортове се пръскат задължително през цъфтежа, тъй като развитието на брашнеста мана не се влияе от метеорологичните условия. Може да третирате с някой от следните препарати – Хорус 50 ВГ - 30-50 г/дка (срещу струпяване), Скор 250 ЕК – 0,015-0,02 % (струпяване и брашнеста мана), Сяра ВГ – 600 г/дка (брашнеста мана). Обикновено по време на цъфтежа на ябълката се излюпват по-голяма част от яйцата на червения овощен акар и затова към разтвора се добавя Натуралис (100-150 мл/дка).

В начало на цъфтеж и по време на масов цъфтеж се пръскат дюлевите дървета срещу загиване на завръзките. Регистрирани препарати няма, но може да използвате Скор 250 ЕК (0,03 %). Пръскането по време на масов цъфтеж е и срещу кафяво гниене, кафяви листни петна. Провежда е с фунгициди на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка).

Златозадката (Euproctis chrysorrhoea L.) е разпространена навсякъде у нас и гъсениците ѝ повреждат почти всички овощни дървета и много горски видове, но предпочита ябълката и крушата.

*Пеперудите се появяват в края на юни и летят до края на юли. Златозадката има едно поколение. Появата ѝ най-често е внезапна, след многогодишен период на почти пълно отсъствие. Освен с химични препарати борбата може да се изведе и с всички одобрени биопрепарати на базата на *Bacillus turingiensis*.*

Първо следцъфтежно пръскане при крушовите насаждения се прави веднага след прецъфтяване с фунгициди на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) за борба със струпяването, кафявото гниене, сивите и кафяви листни петна и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 - 0,09% срещу листогризещите гъсеници, крушова плодова оса, крушовите бълхи, листни въшки, щитоносни въшки.

Веднага след прецъфтяване (първо следцъфтежно) ябълковите дървета се третират с фунгицид на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) срещу струпяването, кафявото гниене, със Сяра ВГ (600 г/дка) срещу брашнеста мана и с широкоспектърен пиретроиден инсектицид като Децис 100 ЕК (7,5 -12,5 мл/дка) срещу ябълкова плодова оса, листни въшки, листогризеци гъсеници, листоминиращи молци, ябълков молец, кръвна въшка.

Второто следцъфтежно пръскане се извършва със същите препарати, по сигнал на пункта за прогноза и сигнализация на БАБХ, 8-15 дни след установяване на началото на летежа на пеперудите на първото поколение на ябълковия плодов червей. Освен срещу него то е насочено и срещу листогризеци гъсеници, листоминиращи молци, калифорнийска щитоносна въшка, струпяване, кафяво гниене.

Второто следцъфтежно пръскане на крушовите дървета се прави 10-12 дни след първото с фунгицид на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) или Хорус 50 ВГ (0,05%) срещу струпяване, кафяво гниене, бели листни петна, ръжда и с широкоспектърен пиретроиден инсектицид като Децис 100 ЕК (7,5-12 мл/дка) или Суми Алфа 5 ЕК (0,02%) срещу крушова плодова оса и други.

Към края на прецъфтяване дюлевите насаждения се пръскат с Скор 250 ЕК (0,03 %) срещу загиване на завръзките и фунгицид на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) срещу кафяви листни петна и други болести.

Наблюдава се развитието на ябълковия и сливовия плодов червей върху материала, събран през предшестващата година и запазен във висящи кафези в овощните насаждения. Наблюдения се правят и за развитието на черешовата муха върху материала, оставен да зимува в почвата под рамки изолатори.

В короните на дърветата в черешовите насаждения се окачват жълти картони за установяване началото на излитането на черешовата муха и средиземноморската плодова муха и ръчно направени капани-пластмасова бутилка, в чиято горна част се прави отвор с диаметър 4-6 милиметра, а на дъното се налива примамка - ябълков оцет и червено вино в съотношение 2:3 и 1-2 лъжици захар или меласа. Картоните и бутилките се окачват на различна височина откъм източната, южната и западната страна на дърветата.

Следцъфтежно пръскане на черешовите и вишневите насаждения се прави веднага след прецъфтяване с Силит 544 СК (125 мл/дка) или Карамат 2,5 ЕВ (300 мл/дка) срещу цилиндроспориоза, Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка) или Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка) срещу сачмянка и кафяво гниене и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 - 0,09% срещу хоботници, листни и щитоносни въшки, листозавивачки, педомерки, вишнева листна оса, костилкоплодова листна оса. Опасността от цилиндроспориоза, възниква с появата на първите листа и продължава почти през целия вегетационен период. Затова опазването на черешите от нея зависи в най-голяма степен от първите 2-3 третираня.

Излитането на бадемовия семеяд се наблюдава отначало през ден, а след излитането на първите оси – всеки ден. Наблюденията се извършват сутрин. Заедно с това се правят и наблюдения за ябълкова плодова оса и сливови оси.

Трето следцъфтежно пръскане на бадемовите насаждения се прави 12-14 дни след второто с медсъдържащ фунгицид - 1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП -150-250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий – 180-300 г/дка срещу сачмянка, струпяване, церкоспороза и с инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК – 30-50 мл/дка, Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Делмур – 50 мл/дка, Метеор – 0,06 - 0,09% срещу бадемовата листна оса, бадемовия семеяд. Пръскането съвпада с началото на излюпването на бадемовия семеяд.

Насажденията от лешник се пръскат веднага след прецъфтяване с препарати с активна база сяра – Сяра ВГ (500 г/дка), Тиовет Джет 80 ВГ (500 г/дка) за борба с брашнестата мана.

Лешников хоботник

Второ следцъфтежно пръскане на лешника се прави с препарат с активна база сяра – Сяра ВГ (500 г/дка), Тиовет Джет 80 ВГ (500 г/дка) срещу брашнеста мана и с Кораген 20 СК (18-30 мл/дка) срещу лешниковия хоботник.

Първо следцъфтежно пръскане на ореховите дървета се провежда при появата на листни въшки и петна от антракноза или бактериоза с меден препарат срещу болестите и с Клоузър 120 ЕК (20 мл/дка) срещу листните въшки.

Извършва се първо картиране на плевелите в насажденията.

Когато почвените хербициди не се внесат до края на март или въпреки внасянето има плевели, пръска се с листни хербициди – при височина на плевелите 20-30 см. За пръскане се използват пръскачки с предпазни приспособления.

В ягодовите насаждения

Ягодовите насаждения се обследват за ягодов акар. Преди цъфтеж, срещу него, ягодовите растения се пръскат с Валмек (60-96 мл/дка).

При започване на растежа ягодовите растения се третират с 1 % бордолезов разтвор срещу белите и виолетово-кафяви листни петна, с Сяра ВГ (500 г/дка) или Тиовит Джет 80 ВГ (500 г/дка) срещу брашнеста мана и с Метеор (0,06 -0,09%) срещу ягодов стъблен хоботник и ягодово хоботниче, Децис 100 ЕК (7,5 -12,5 мл/дка) срещу листни въшки, Бермектин (15-100 мл/дка) срещу акари.

При започване на цъфтежа ягодовите растения се пръскат с Сигнум (75 г/дка) срещу сиво гниене, бели и виолетово-кафяви листни петна, брашнеста мана и с Бермектин (15-100 мл/дка) срещу ягодовия акар.

Бели листни петна по ягода

По време на цъфтежа ягодовите насаждения се пръскат с Сигнум (75 г/дка) срещу сиво гниене, бели листни петна, червени листни петна и с Сяра ВГ (500 г/дка) или Тиовит Джет 80 ВГ (500 г/дка) срещу брашнеста мана и с един от препаратите - Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) срещу мъхнат бръмбар.

Ягодовите насаждения се покриват със слама, полиетиленово платно за борба с късните пролетни мразове, които причиняват болестта „черни очи”

В малиновите насаждения

Върху малиновите храсти се поставят 5-10 кафеза във връзка с наблюденията за развитие на малиновата галица.

Когато издънките израснат на 30-40 см височина, малините се третират с Сигнум (100 г/дка) за борба с дидимелата, кониотириума, ръждата, антракнозата, листните петна и с Децис 100 ЕК (7,5 -12,5 мл/дка)

срещу малиновия молец, листните въшки, листогризеци гъсеници и Бермектин (15-100 мл/дка) срещу малинов акар и обикновен паяжинообразуващ акар.

Наблюдава се летежът на малиновото комарче.

Непосредствено преди цъфтежа малиновите и къпиновите насаждения се пръскат с Сигнум (100 г/дка) срещу ръжда, кониотириум, дидимела, антракноза, листни петна и с Децис 100 ЕК (7,5 -12,5 мл/дка) срещу малиново комарче, малинов бръмбар и др.

Силно нападнатите малинови полухрасти от листни петна се пръскат цъфтежно със Сигнум (100 г/дка).

В касисовите насаждения

Касисовите насаждения се третират преди разпукване на плодните пъпки с някой меден препарат - 1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП (150-250 г/дка), Шампион ВП (0,3 %), Капър Кий (180-300) г/дка или Силит 544СК (125 мл/дка) за борба с антракнозата и листните петна, с Топаз 100 ЕК (0,05%) срещу американската брашнеста мана и с Моспилан 20 СГ (25 г/дка) срещу листни въшки, Бермектин (15-100 мл/дка) срещу акари.

Първо следцъфтежно пръскане на касисовите храсти се прави веднага след прецъфтяване с Сяра ВГ (500 г/дка) срещу брашнеста мана, с Силит 544СК (125 мл/дка) срещу антракноза, листни петна и с един от препаратите - Децис 100 ЕК (7,5 – 12,5 мл/дка), Карате Зеон 5 КС (15 мл/дка), Суми Алфа 5 ЕК (0,02%), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) срещу стъкленка, бодилова педомерка. Пръскането трябва да съвпадне с излитането на първите пеперуди на стъкленката.